

Оқу процесі талапкерлердің бар сипаттамаларын ескере отырып, ЖОО бітірушінің мінездемесі мамандарды дайындауға қойылатын қазіргі талаптарды көрсететін кәсіби маман үлгісіне барынша сәйкес келетіндей құрылымдалу керек.

10 «Агрономия» білім беру бағдарламасына арналған түлектер үлгісі

Соңғы бірнеше жыл ішінде университет түлектерінің жұмысқа орналасуы олардың жұмыс істеу тиімділігін бағалау тұрғысынан университеттер қызметінің негізгі көрсеткіші болды. Сонымен қатар, бітірушілерді жұмысқа орналастыру процесінің жай-күйі шешуді талап ететін мәселелердің тұтас кешенін жинақтайды, оның ішінде еңбек нарығындағы түлектерге сұраныс, жоғары оқу орындарында мамандарды даярлау деңгейінің еңбек қажеттіліктеріне сәйкестігі. нарық, жоғары білімді дамыту бағыттарын айқындау және мамандарды даярлау сапасын арттыру мақсатында оның жұмыс берушілермен серіктестігінің тиімді тетіктерін қалыптастыру.

Бұл мәселелерді шешу университет түлектерін жұмысқа орналастыру тиімділігін арттыруға, олардың еңбек нарығына бейімделуін қамтамасыз етуге тікелей байланысты, ол еңбек нарығын одан әрі дамыту және жетілдіру шеңберінде жоғары білім беру жүйесі мен жұмыс берушілердің өзара әрекеттесуіне құрылуы тиіс. Инфрақұрылым, ол түлектерге жұмысқа орналасуға және кәсіби навигацияға көмектесу мәселелері бойынша жан-жақты қолдау көрсетуге бағытталуы тиіс. Осыған байланысты ҚазҰАУ түлектерін даярлаудың экономиканың аграрлық секторының талаптарына сәйкестік деңгейін қамтамасыз ету мақсатында оларды жұмысқа орналастыру тиімділігін арттыру мәселелерінің өзектілігі артып келеді.

Кәсіби дайындыққа әсер ететін маңызды факторлардың бірі білім беру стандарттары мен кәсіптік оқыту бағдарламаларына біршама кешігумен енгізіліп жатқан цифрландырудың әсерінен кәсіптік құзыреттіліктердің тез өзгеруі болып табылады. Соның салдарынан түлектердің құзыреттілік деңгейінде және жұмыс берушілердің талаптарында алшақтық туындайды, ол жоғары білімі бар мамандарды даярлау жүйесінің негізгі проблемасын сипаттайды: оның жұмыс берушілердің сұраныстары мен қажеттіліктерімен төмен байланысы.

Соңғы жылдары «Агрономия» БББ жұмысқа орналасу пайызы:

№5 кесте. Агрономия 2024 түлектерін жұмысқа орналастыру

Білім беру бағдарламаларының коды және атаулары	Түлек	маман-дығы бойынша	маман-дығы бойынша емес	Магистратура немесе докторантурада оқуын жалғастырады	% Жалпы еңбек	% маман-дығы бойынша	% маман-дығы бойынша емес
6В08101-«Агрономия»	23	11	8	1	87%	61%	26%
7М08101-«Агрономия»	6	2	3	-	83%	50%	33%

Бітіруші модельді қалыптастыру келесі факторларды ескере отырып, студенттерді оқыту барысында қалыптаса бастайды: талапкерлерді іріктеудің тиімділігі; ҚазҰАУ әлеуеті; оқу процесінің мазмұны мен ұйымдастырылуы; оқытудың озық технологияларын қолдану дәрежесі; университеттің кәсіби маңызды ортасы және т.б.

ЖОО түлегі моделі білім беру процесін аяқтаған және белгілі бір құзыреттіліктерді ғана емес, сонымен қатар қажетті кәсіби және әлеуметтік маңызды жеке қасиеттерге ие жетілген тұлға болып табылатын студент идеясын қамтиды.

Түлек моделін құрудың іргелі тәсілдерінің бірі құзыреттілікке негізделген тәсіл болып табылады, оның шеңберінде құзыреттілік/құзыреттілік бітірушінің тұлғалық моделінің негізгі элементіне айналады.

Бітіруші үлгі мемлекеттік стандарттардың талаптарын, білім беру жүйесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін, сондай-ақ талапкерлердің «енгізу сипаттамаларын» ескере отырып, ЖОО-да студенттердің кәсіби даярлығын ұйымдастыру үшін негіз болуы керек.

Мұндай модель экономика салаларындағы өзгерістерге сәйкес түзетудің тұрақты мүмкіндігімен динамикалық болуы керек. Модельдің өзектілігін қамтамасыз ету үшін модельді жаңарту жылдамдығы оны анықтайтын факторлардың өзгеру жылдамдығынан кем болмауы керек.

Университет түлегі моделі – бұл өте кең және жан-жақты ұғым. Оны әртүрлі тәсілдермен анықтауға болады - келесідей:

- 1) оқу процесінде алынған білім мен дағдыны анықтаушы жиынтығы;
- 2) белсенді түрде игерілуі өндірісте тиімді жұмыс істеу үшін қажетті ақпарат массиві;
- 3) бітірушінің қоршаған ортамен (ақпараттық, технологиялық, кадрлық және т.б.) іскерлік (өндірістік) байланыстардың барлық түрлерін сәтті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін оқыту жүйесі;
- 4) ЖОО бітірушінің барлық кәсіби және әлеуметтік-психологиялық қасиеттерінің толық сипаттамасы;
- 5) барлық лауазымдық функциялар мен міндеттердің ресімделген тізбесі;
- 6) өндірістік қызмет барысында туындайтын стандартты және стандартты емес жағдайларды шешуге мүмкіндік беретін дағдылар жүйесі;
- 7) табысты маманның тұлғалық қасиеттерін сипаттау; оның жасы, жынысы, білімі, мамандығы бойынша жұмыс тәжірибесі, заманауи ақпараттық технологияларды білуі, шет тілдерін білуі және т.б.;
- 8) білім алушылардың жекелеген түрлерінің кәсіби маңызды ортамен өзара әрекеттесу процесін көрсету.

Оқу процесі талапкерлердің бар сипаттамаларын ескере отырып, ЖОО бітірушінің мінездемесі мамандарды дайындауға қойылатын қазіргі талаптарды көрсететін кәсіби маман үлгісіне барынша сәйкес келетіндей құрылымдалу керек.

	Бакалавр	Магистратура	Докторантура
	6B08101-«Агрономия» БББ	7M08101-«Агрономия» БББ	8D08101-«Агрономия» БББ
білу және түсіну	- ауыл шаруашылығы дақылдарының өсуі мен дамуын бақылау мен есепке алуларды жүргізу; - гербицидтерді, фунгицидтерді және инсектицидтерді қолдану кезіндегі ауыл шаруашылығы өнімдерінің агроэкологиялық қауіпсіздігін есепке алу және бақылау;	- агрономиядағы пәндерді оқытудың заманауи әдістемесін зерттеу; - ғылыми-педагогикалық іс-әрекет процесінде оқытудың инновациялық технологияларын қолдану; - ғылыми негізделген нұсқауларды әзірлеу - эксперименттерді белгілеу, зерттеу тақырыптары	- агрономияның өзекті ғылыми мәселелері мен зерттеу бағдарламаларын анықтау және тұжырымдау; - эксперименттерді белгілеу, зерттеу тақырыптары бойынша ақпаратты өңдеу, талдау және жүйелеу; - агроөнеркәсіп кешенінің өзекті мәселелері бойынша баяндамалар, ұсыныстар

<p>- есепке алу және талдау, олардың реттілігі, мерзімі және ұзақтығы;</p> <p>- жер, су, орман, еңбек, материалдық және басқа ресурстарды ұтымды және тиімді пайдалану;</p> <p>-елдер мен аймақтардың экономикалық, саяси, ұлттық және мәдени ерекшеліктері, Қазақстан Республикасындағы ауыл шаруашылығы қызметінің шетелдік серіктестері және халықаралық құқық, ауыл шаруашылығы өнімдерін қабылдау және жөнелту кезінде формальдылық пен белгіленген тәртіптерді сақтау туралы білімдерін қолдану дағдылары болуы;</p> <p>-шаруашылықтардың мамандануын, жер және топырақ-климат ресурстарын ескере отырып, шаруа қожалықтары мен басқа да шаруашылықтар үшін қазіргі заманғы қысқа ауыспалы егістердің схемаларын әзірлеу;</p> <p>- инновациялық технологиялар элементтерін енгізе отырып, ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірудің технологиялық карталарын жасау;</p> <p>-шаруашылықтардың тұқымға, тыңайтқыштарға, пестицидтерге, жанар-жағар майларға, ауылшаруашылық машиналары мен құралдарына қажеттілігін есептеу;</p> <p>-ауылшаруашылық машиналары мен құрал-жабдықтарын реттеуді жүзеге асыру, ауыл шаруашылығы дақылдарының тұқымдарын, тыңайтқыштарды, пестицидтерді себу нормасын, суару нормаларын және т.б. белгілеу;</p> <p>- қоймаларда астықты және басқа да ауыл шаруашылығы өнімдерін жинап алғаннан кейін дұрыс және уақтылы өндеуді ұйымдастыруға;</p>	<p>бойынша ақпаратты өңдеу, талдау және жүйелеу;</p> <p>-агрономияның өзекті ғылыми мәселелері мен зерттеу бағдарламаларын анықтау және тұжырымдау;</p> <p>-агроөнеркәсіптік кешеннің өзекті мәселелері бойынша баяндамалар, ұсыныстар және ғылыми жарияланымдар дайындау;</p> <p>- өсімдік тектес азықтардың агрохимиялық талдауларын ұйымдастыру және жүргізу.</p> <p>- топырақ пен топырақтың сапасына зертханалық бақылауды ұйымдастыру және жүргізу;</p> <p>-еңбек өнімділігін және ресурстарды пайдаланудың тиімділігін арттыру үшін топырақтың, климаттың және өсімдік дақылдарының ерекшеліктерін ескере отырып, егістің оңтайлы схемаларын әзірлеу;</p> <p>-өндірістік процестерді оңтайландыру үшін цифрландыру, дрондарды, сенсорларды және автоматтандырылған басқару жүйелерін пайдалану сияқты ауыл шаруашылығы саласындағы озық әдістермен және технологиялармен жұмыс істеу;</p> <p>-бизнес-жоспарларды әзірлеу, ауыл шаруашылығы өнімдерінің нарығын талдау, ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін логистиканы және жеткізуді оңтайландыру.</p>	<p>және ғылыми жарияланымдар дайындау;</p> <p>- оқу жоспарына сәйкес және оның стратегиясы негізінде оқу сабақтарын жоспарлау;</p> <p>-педагогикалық нәтижелерді бағалау;</p> <p>-нақты педагогикалық міндеттерді анықтау, оқу нәтижелерін болжау;</p> <p>- оқыту технологиясын құру үшін сәйкес оқыту құралдарын таңдау және пайдалану.</p>
--	---	--

	<p>- өсімдік шаруашылығында биотехнологиялық процесстерді ұйымдастыру;</p> <p>- ауыл шаруашылығы дақылдарының селекциясы мен тұқым шаруашылығында биотехнологиялық әдістерді қолдануды ұйымдастыру.</p> <p>- биотехнологиялық процесстердің дамуын және биотехнологиялық өсімдік өнімдерін өндіруді қамтамасыз ету;</p> <p>- кәсіпорынның (ұйымның) тиімді жұмысын арттыру, инвестиция тарту, қызмет көрсету аясын кеңейту және т.б. мақсатында маркетингтік, маркетингтік зерттеулер жүргізе білу;</p> <p>- кәсіпорынның қызметін жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, оның ішінде ақпарат ағынын, сондай-ақ уақыт пен басқа ресурстарды басқару дағдыларының болуы;</p> <p>- нарық жағдайында экономиканың даму перспективаларын бағалау, өндірісті үздіксіз ұстап тұру және экономиканың тиімділігін арттыру мақсатында өсімдік шаруашылығы мен мал шаруашылығының оңтайлы арақатынасын анықтау.</p>		
<p>күзиретті болу</p>	<p>- экологиялық таза егіншілік жүйесін ұйымдастыру және дамыту, өсімдік шаруашылығы өнімдерінде қауіпті зиянды заттардың болуына сараптама жүргізу дағдылары болуы;</p> <p>- елдер мен аймақтардың экономикалық, саяси, ұлттық және мәдени ерекшеліктері, Қазақстан Республикасындағы ауыл шаруашылығы қызметінің шетелдік серіктестері және халықаралық құқық, ауыл шаруашылығы өнімдерін қабылдау және жөнелту кезінде формальдылық пен белгіленген тәртіптерді сақтау туралы білімдерін қолдану дағдылары болуы;</p>	<p>- ауыл шаруашылығы саласындағы ақпараттық материалдарды талдау және оларды кәсіби қызметінде пайдалану;</p> <p>- өндірістік процесті ұйымдастыру және басқару мәселелері бойынша;</p> <p>- ауыл шаруашылығы дақылдарының өнімділігін және оның сапасын арттыру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру шеңберінде өндірістік мәселелерді шешу;</p> <p>- экстремалды жағдайларда агротехникалық және басқа мәселелерді дұрыс шешуде;</p> <p>- балабақша жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру;</p>	<p>- оқу жоспарына сәйкес және оның стратегиясы негізінде оқу сабақтарын жоспарлау;</p> <p>- педагогикалық нәтижелерді бағалау;</p> <p>- нақты педагогикалық міндеттерді анықтау, оқу нәтижелерін болжау;</p> <p>- оқыту технологиясын құру үшін сәйкес оқыту құралдарын таңдау және пайдалану;</p> <p>- оқушылардың оқу, арнайы, ғылыми әдебиеттермен, оқу құралдарымен жұмыс істеу дағдыларын дамыту;</p> <p>- студенттерді өз бетінше тәжірибе жасауға және алынған нәтижелерді жалпылауға үйрету.</p>

<p>- кәсіби қызметте мемлекеттік, орыс, ағылшын және басқа еуропалық немесе азиялық тілдерді қолдану дағдылары болуы, оның ішінде арнайы ауылшаруашылық терминдерін еркін меңгеруі;</p> <p>- корпоративтік этика кодексін, келіссөздер жүргізу әдістерін, сондай-ақ іскерлік қарым-қатынас негіздерін нақты білу.</p>	<p>-өздеріне бекітілген аумақта егістік дақылдарын суару бойынша негізгі және қосалқы жұмыстарды жүргізу;</p> <p>- өсірілетін дақылдардың қажеттілігіне сәйкес ауыл шаруашылығы дақылдарын суару және өсіру кезінде топырақтың су режимін реттеу;</p> <p>-тәлімбақтағы шаруашылық техникасының қауіпсіздігі, ресурстарды біркелкі бөлу, агротехникалық шараларды жүргізу.</p>	
---	---	--

«Агрономия, селекция және биотехнология»
кафедрасының меңгерушісі

«Агробиология» факультетінің деканы

 Жанбырбаев Е.А.
 Абилдаев Е.С.